

כ"ה שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון סס' 988

שבת פרשת בראשית - מברכין החודש כ"ט תשרי תשפ"א - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה אדם מצווה להתרחק מהקנאה, התאוה והכבוד וכלשון המשנה (אבות פר' ז' משנה כא): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם".

המקור בפרשה: כי תאוה הוא לעיניים (בראשית ג, ו) חוה ראתה כי תאוה הוא לעינים ורדפה אחר הכבוד להיות כאלוקים ובשל כך היא והאדם

הראשון וכל זרעם אחריהם הוצאו מן העולם. (של"ה הק')

הוראה למעשה

האדם צריך להזהר מאד בקדושת המאכלים שמכניס לפיו שלא יהא בהם שום נדנדוד ספק ספיקא.

המקור בפרשה: "ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמרו אלוקים לא תאכלו ממנו", כל אכילתו של האדם צריכה להיות בקדושה שבמותר. וכמו שהאכילה מסטרא דשמלא גורמת מיתה, כן האכילה הקדושה הנרמזת במה שנאמר: "מכל עץ הגן אכול תאכל", מביאה חיים והרמז: "אם כל חי" "אם-כל" אותיות מאכל. (של"ה הק')

מבט לאירועי השבוע

"צר לי עליך אחי... נעמת לי מאד..." (שמואל ב, א, כו)

היה לו קול ערב שהיפנט את שומעיו. זכור לי שלפני כעשרים שנה בעת שנסתלק מורנו הגה"צ רבי משה ובר זיע"א ניגש אליי רבי דוד וכך אמר לי: "כשראיתי את רבי משה שוכב בלוויה שלו, חשתי שהוא מחייך אליי ואומר לי שלא להתעצב כי הוא בסך הכל עובר מחדר אחד לחדר שני".

אותה התחושה פיעמה בי בנוגע לרבי דוד שזכה כאמור להסתלק לגנזי מרומים באושפיזין של דוד המלך ואף לחיות כמספר שנותיו - שבעים שנה.

בטוחני שבעזרת ה' שיריו וניגוניו ימישיכו להדהד ביתר שאת וביתר עוז עד ביאת משיח צדקנו ואז נזכה לראותו שוב בתוכינו בקרוב ממש.

להזהר אבל לא לבקר

ב שבועות האחרונים מתנהל וויכוח במחנינו בנוגע לדפוס ההתנהגות שלנו בעניין נקיטת אמצעי זהירות שיגינו עלינו מפני המגיפה. ישנם כאלה שמתקפים ומשמיצים את אחיהם שלא נוקטים באמצעי הזהירות הנדרשים. ואילו אחרים מסנגרים כדרכו של בעל ההילולא של שבוע זה - הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, על אחיהם שאינם מקפידים כל כך על כללי הזהירות.

המשך בעמוד אחרון

רבי דוד (דדי) בן עמי ז"ל שר ומשמח

רבי דדי היה מגדולי הזמרים החסידיים של דורינו. ואולם בניגוד לאחרים, הוא התמקד בניגונים ושירים עתיקי יומין שלא נס ליחם. הוא הציב לעצמו מטרה להחיות את ניגוני חצרות החסידים של שנות העבר. בעת שהיה שר את אותם הניגונים הוא היה משרה אוריה מרוממת ונראה היה ששיריו בוקעים יותר מנשמתו ופחות מגרונו.

ב שבוע שעבר - ליל הושענא רבא, נסתלק לגנזי מרומים אחד מחלוצי בעלי התשובה של דורינו. שמו הוא הרה"ח רבי רפאל דוד (דדי) בן עמי ז"ל. את רבי דדי ז"ל הכרתי לפני כארבעים שנה בתקופה הראשונה כשהגעתי לביתו של מורי ורבי הגה"צ רבי משה ובר זיע"א. ר' דדי זכה להיות בן בית בבית המשפיע, שנים ספורות לפניי. מתחילת חזרתו בתשובה ועד ששנים לאחר מכן הקים בית בישראל, הוא נהג לסעוד בכל השבתות ובכל החגים בביתם של רבי משה והרבנית מרים ז"ל. הוא אף החזיק את מפתח ביתם בכדי שיוכל להכנס לשם בכל עת שיחפוץ. הרבנית מרים הייתה מכינה עבורו לכבוד שבת קודש חמין ומרק פרווה בשל היותו צמחוני וטבעוני.

רבי משה היה מושיב אותו בראש השולחן בעוד שהוא בעצמו היה יושב בין האורחים. עובדה זו גרמה לכך שאורחים אקראיים שהיו נכנסים לביתו של רבי משה במהלך סעודות השבת, היו ניגשים בתחילה לרבי דוד מתוך מחשבה שהוא בעל הבית.

במהלך השבוע הוא היה פוקד את ביתו של רבי משה בכדי לשאול אותו שאלות הלכתיות וללמוד איתו תורה.

גולת הכותרת של פעלו הייתה הזמרה החסידית.

בשורה מרעישה ונפלאה

בסייעתא דשמיא יצא מחדש לאור הספר שרבים ציפו להופעתו:

ספר "ילקוט אמונה וביטחון" מהגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א.

ספר זה שמחולק ללימוד במהלך 30 ימי החודש, הינו ה"צוואה" המשפיע השאיר בעולם לפני הסתלקותו והבטיח שמי שילמד בו תדיר, יזכה לישועה בגשמיות וברוחניות.

את הספר ניתן להשיג: בירושלים - "ספרי הישיבה" רח' בית ישראל 1 ליד ישיבת "מיר"

בני ברק, מרכז הספרים פרידמן ליד בית כנסת איצקוביץ וכן בטלפון של מערכת העלון "שמעו ותחי נפשכם" 02-5828284

את העלון ניתן לראות בע"ה www.veber.co.il

לקט של הדברים הכתובים בגליונות אלה מושמעים בהרחבה בסדרת הקלטות "שמעו ותחי נפשכם" להשיג: 02-5828284

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר ז"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בראשית ברא אלוקים

אפשר לבאר שהטעם שכשהתורה פותחת את דבריה במילה "בראשית" הוא על פי מה שכתוב בספר הרוקח - שכל אדם צריך לרשום שמו בתחילת ספרו. והנה התורה נקראת על שמו של משה רבינו ע"ה כפי שמובא במסכת שבת (דף פט.): "אמר ה' למשה, הואיל ומיעטת את עמך, תקרא על שמך שנאמר: "זכרו תורת משה עבדי". וכמו כן מובא במסכת בבא בתרא (דף יד): שמשא כתב את ספרו. ומהסיבה הזאת משה פתח במילה בראשית משום ששמו מרומז במילה זו כפי שמבאר הרמב"ן, שהרי נאמר "וירא ראשית לו" היינו שבזכותו נברא העולם.

"בראשית ברא אלוקים"

פירש רש"י: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא "מהחודש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. ומה הטעם פתח מבראשית?

משום כח מעשיו הגיד לעמו - לתת להם נחלת גויים."

לכאורה, עניין אינו מובן מדוע פתחה התורה ב"בראשית" לפני ציווי המצוות? הלא עיקר התורה זה להורות על קיום המצוות ואם בכדי שלא יאמרו אומות העולם שאנו ליסטים נכתב סיפור הבריאה בתחילה, היתה התורה יכולה לספר על כך לאחר פירוט המצוות!?

ניתן לתרץ קושיא זו על פי מה שמפרש רש"י על הפסוק "ושמתם את דברי אלה" (דברים יא, יח): "אף לאחר שתיגלו, היו מצוינים במצוות - הניחו תפילין, עשו מזוזות כדי שלא יהיו לכם חדשים כשתחזרו וכן הוא אומר: "עשי לך ציונים" וכתב על זה הרמב"ן: "וכבר כתבתי פרוש הענין, כי המצוות האלה - חובת הגוף הם ודינם בכל מקום כמו בארץ, אבל יש בו במדרש הזה סוד עמוק וכבר רמזתי סודו", וזו לשונו של הרמב"ן בחומש ויקרא (יח, כה): "כי עיקר כל המצוות ליושבים בארץ ה' ולפיכך אמרו בספרי: "וירשתה וישבת בה ושמת לעשות ישיבת הארץ שקולה כנגד כל המצוות שבתורה". ועל פי כל זה יובן בטוב טעם שהתורה פתחה בהקדמה של סיפור הבריאה - לספר כוח מעשיו בכדי להודיע שארץ ה' שייכת לעם סגולתו וליושבי ארץ הקודש הטיל ה' את קיום עול המצוות, ניתן למצוא סימוכין לכך מדבריו על הרמב"ן בבראשית (כו, ה) אשר כותב שהאבות שמרו את המצוות רק בארץ ישראל.

באור במדרש רבה

מדרש רבה (א. ז.): "רב הונא בשם בר קפרא פתח, תאלמנה שפתי שקר הדוברות על צדיק, חי העולמים, עתק, שהעתיק בבריותיו. בגאווה, אתמהא בשביל להתגאות ולומר אני דורש במעשה בראשית. ובוז, אתמהא מבזה את כבודי, דאמר רבי יוסי בר חנינא כל המתכבד בקלון חברו אין לו חלק לעולם הבא, בכבודו של מקום על אחת כמה וכמה.

אפשר לבאר דברי המדרש על פי המבואר בליקוטי תורה של אדמו"ר הזקן נ"ע בפרשת נצבים דיבור המתחיל שוש אשיש (סימן ב): "להודיע לבני האדם גבורותיו הן הצמצומים רבים ועצומים עד אין מספר שצמצם אור אין סוף ברוך הוא, כי כל סדור שבחיו של מקום הוא על דרך במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו".

נמצא שכל מה שלומדים יותר במעשה בראשית רואים בזה ענותנותו של הקדוש ברוך הוא, ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא בחקותי ג) שתכלית בריאת העולם הזה הוא שנתאווה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים, ואימתי הקדוש ברוך הוא כביכול שוכן בתחתונים, כשאדם הוא בעונה ושפלות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל במסכת סוטה (ה, א) אני את דכא אשכון, ולהיפך בעל גאווה אמרו ז"ל (שם) אין אני והוא יכולים לדור בעולם, אם כן כמה הוא גרוע זה שדורש במעשה בראשית בשביל להתגאות, שלא די שאינו פועל עליו שפלות וענוה ללכת בדרכיו ולדבקה בו מה הוא וכו' אף אתה וכו', אלא עוד מתגאה מזה, הוא נקרא מבזה על כבודי רחמנא ליצלן ועיין באגרת הרמב"ן שעל ידי גאווה מורד הוא במלכות שמים, ומסיים שם: "לכן השפל עצמך וינשאך המקום"

הלא אם תיטיב שאת (ד, ז)

עיין ברמב"ן, אפשר לפרש על דרך שאמר רבותינו זכרונם לברכה במסכת ברכות: "במקום שבעלי תשובה עמודים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד בו", לזה אמר ה' לקין למה נפלו פניך מחמת קנאה שאינך צדיק כמו אחיך, אם תיטיב מעשיך, יהיה לך יתר שאת על אחיך, שצדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד כנ"ל, ואם לא תיטיב מעשיך, לפתח חטאת רובץ, היצר הרע עומד תמיד להכשילך, ואליך תשוקתו שהוא ישתוקק להיות דבוק בך כל הימים, על דרך שאמרו רבותינו זכרונם לברכה "בא לטמא פותחין לו", ועוד אמרו "קשורה בו ככלב", ואחרי כל זה, אף על פי כן אין לך דבר שעומד נגד התשובה, ואם תרצה "ואתה תמשול בו", שנתונה בידך לשוב בכל עת שתרצה.

שאלות קצרות ותשובות ביצון:

1. מה הקשר בין סופה של התורה לפתיחתה?

תשובה: אם נחבר את שלושת המילים שפותחות את התורה למילים שמסיימות אותה, נקבל את המשפט הבא: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ "לעיני כל ישראל".

המסר שמועבר באמצעות המשפט הזה הינו: העולם נברא לעיני ישראל, לטובתם ולתועלתם. מסר זה תואם להפליא את פירושו של רש"י על פתיחת התורה: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ"החודש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. ומה טעם פתח ב"בראשית"? משום כוח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים" שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם (ישראל) אומרים להם: כל הארץ של ה' היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

2. האות "ל" מסיימת את התורה והאות "ב" פותחת אותה. צריך להבין מדוע כשמצרפים את שתי האותיות לפי סדר שהפרשיות שלהן נקראות בבתי הכנסת זו אחר זו נוצרת המילה החיובית "לב" ואילו כשמהפכים את הסדר שלהן מתקבלת המילה "בל" שמשמעותה היא - לא לעשות?

תשובה: האות "ל" מייצגת את זקני העם משום שהיא מופיעה בסיומה של התורה ואילו האות "ב" מייצגת את הצעירים שבעם כי היא מופיעה בתחילתה של התורה (בדרך כלל מי שמסיים הוא הותיק-המבוגר ומי שמתחיל הוא הצעיר-הטרי). ובנוסף האות ל גדולה ב-28 מספרים מהאות ב.

התורה מעבירה לנו איפוא, מייד בפתיחתה את המסר הבא: כאשר תבססו את החברה בישראל על הזקנים שהם בעלי הנסיון וחכמת החיים, לב החברה יהא תקין, ואולם אם תדחקו אותם הצידה ולא תתחשבו בדעותיהם, תזיקו בכך לעצמכם והרמז לכך הוא: "בל - לכם מלנהוג כן".

המטבע המבורך

הוא המתין מעט על סף הבית בלב הולם, מצפה לבאות. והנה נפתחה הדלת והמשמש בקודש עמד על המפתן. ר' יענקל המלמד החל לנסות לדלות את המילים ששמר בקרבו לאמרם בעת הצורך אבל מתוך התרגשות פרחו אלו מזכרונו. בלית ברירה הצביע על הדלת כאומר: באתי כדי להכנס אצל הרבי. אבל המשמש שרגיל היה לכל מיני דמויות, חשב בטעות שהעומד לפניו הוא ארחי פרחי מדלת העם, ועוד טרם הצליח המלמד להביע משאלתו אמר לו חדות: אין הזמן כשר עתה לאורחים. המתן עד יום שישי אחר הצהריים לקבלת פנים הכללית.

אבל ר' יענקל לא אבה לשמוע מענה כזה. לא לחינם חלם שנים על הרגע של עמידה לפני הרבי, לא לחינם הקדיש סכום לא מבוטל לנסיעה אל הרבי. עכשיו, ויהי מה, יעשה כל שביכולתו כדי לממש את שאיפתו. הוא התישב על המדרגות המובילות לבית, מחכה לשעת כושר.

הלילה ירד ובוקר מעונן הפציע לאחוריו, והמלמד יושב עדיין ושומר על מקומו. הוא לא יזוז מכאן עד אשר משאלתו תתקיים. נים ולא נים עבר את הלילה, וכשמישהו הפנה אותו להכנסת אורחים, לא הניד עפעף. וכך עבר יום ועוד יום באכילה מועטת ושינה טרופה, ולכל המתעניינים השיב קצרות כי עד אשר לא יראה את הרבי לא יצליחו להזיזו מן המקום.

אנשים ריחמו על היהודי המסכן שאינו נותן שינה לעיניו, אינו אוכל ואינו שותה ומתעקש בתוקף על שלו. גם המשמש בקודש התרכך קמעה נוכח היהודי הנחוש והחליט לספר על זה לרבי. הרבי שמע והורה להכניסו מיד לחדר.

יצא המשמש אל המלמד היושב נים ולא נים על המדרגות, כחוש ודל, והרכין עצמו אליו: הרבי הורה להכניסך פנימה!

קם ר' יענקל והתנער, חיך חיוך דל של הנאה ופסע בעקבות המשמש. על הסף נעצר, מנסה במחשבתו לסדר את אמריו, וכשראה כי אין בכוחו לאסוף עצמו לחבר כמה מילים מכובדות, הפסיק לטרוח ושם בטחונו בהקב"ה שבודאי לא יכשיל פיו.

נשאר בידו רק מטבע אחד. ר' יענקל שלף מכיסו רובל-כסף בודד. "הנה את זה הבאתי לרבי לפדיון נפש"

לאחר שזכה לקבל שלום מן הרבי, עמד המלמד כפוף וכנוע, מראה פניו מלמד על יראתו, והוא שותק.

הרבי פנה אליו ושאל אותו למבוקשו.

המשך בעמוד הבא

כ"ק האדמו"ר מסאדיגורה רבי ישראל משה פרידמן זצ"ל עם נשיא מועצת גדולי התורה הגאון הרב אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. חסידות סאדיגורה היא ענף המסתעף מחסידות רוז'ין

ומאביהם. נרגש כולו יצא דרך השער החורק של חצר הביקתה אל השביל, הביט אל השמים המעוננים והתחיל לפסוע בדרך הכבושה בין שדות התבואה הקצורים. חיוך דל הסתמן על שפתיו. זאת הפעם, החליט, חייב הוא לבצע את מחשבתו, ויהי מה, אם לא עכשיו אימת?

הוא התיישב על אבן מזדמנת, התיר את קשרי השקית המצומקת, ומנה את המעות - שכר על הקיץ כולו. ספר, מנה וחילק; חלק להוצאות הבית, חלק להוצאות הדרך, ומטבע אחת פדיון לרבי.

הוא הפריש את המטבע בדחילו ורחימו, המטבע שעתיד להינתן לרבי, חימם את ידו הקרה.

כי שנים רבות חלם יענקל המלמד להגיע אל הרבי, הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין ז"ע. בחלום ובהקיץ ראה את עצמו עומד מול הרבי ושואב עוז ותעצומות מדמותו הטהורה והקורנת. חסידים היו מספרים בהתרגשות כי פניו הקדושות של הרבי הן מעין שופרי דיעקב אבינו... מתי, מתי כבר יזכה הוא ליום הזה, למעמד הזה?...

והנה, ביום ההוא בשלהי הקיץ החליט לקיים את משאת נפשו. בפיצול הדרך שינה את נתיבו הקבוע, לא הביתה כי אם לרוז'ין.

עוד טרם הצליח המלמד להביע משאלתו אמר לו חדות: אין הזמן כשר עתה לאורחים

לרוז'ין הוא הגיע ביום שני בשבוע לפנות ערב, מאובק ועייף. הצידה הדלה שבצקלונו בקושי סייעה לחבר נפשו לגופו. הוא נכנס לבית המדרש, התפלל מעריב בציבור והוסיף תפילה מדלילה שיזכה לחזות בנועם קדשו ללא שום מכשול.

מחוזק מעט מן התפילה פנה בסערת נפש לעבר גרם המדרגות המוביל אל הרבי.

ום שמחה היה לחסידים העניים יום בואו של ר' יעקב הגביר לרוז'ין. הוא נודע בצידקת פזרונו, חונן דלים ואביונים, וידו פשוטה הייתה לתת ולהוסיף לתת לכל דצריך. ב"חצר" התקבל בחיבה ובכבוד, הדלת לחדרו של הרבי פתוחה הייתה לפניו כדבר המובן מאלין.

תכונה נאה הייתה לר' יעקב; שלא כגבירים רבים, העשירות הגדולה שנתברך בה לא הזחיחה דעתו ולא הגביהה את רוחו. הוא הביט על סובביו בענוות חן, 'העשיר יענה עזות' - רחוק היה ממנו ומהליכותיו. טוב לבו שפע בטבעיות, בחיוך אל כל הפושט ידו לקראתו, בהרכנת קומה אל מי שצריך לו ולמעותיו.

אבל לא רבים זכרו וידעו על יום בואו הראשון לחצר רוז'ין.

***

היה זה יום אפרורי, חודר לחות וצינה של ניצני סתיו, בו הגיע ר' יעקב לחצר, בלבוש אחר ובמצב שונה מן הקצה אל הקצה מהעת בה מתרחש סיפורנו. באותם ימים רחוקים לא היה ר' יעקב גביר ולא עשיר מפורסם. לרוז'ין הגיע כהלך מאובק לבוש בגדים מרופטים. את הדרך הרחוקה עשה כמעט רגלי, ורק זעיר פה וזעיר שם, בעגלה.

היה זה לפני כעשור. בתום ה"זמן" בבית הכפרי.

בנוסף לעבודתו הקשה בזעת אפיים, התפלל עליהם תמיד שיזכו לקלוט ולהבין את ערבות התורה ומתיקותה

עבודת הקודש של ר' יענקל המלמד לא הייתה קלה כלל. שני תלמידיו הכפריים לא השביעו אותו נחת. להחדיר לראשיהם תורה ודעת קשה היה כקריעת ים סוף. הנערים שגדלו בחיק הטבע, רעו את העיזים והשתכשכו במימי הנהר, סמוקי לחיים ובריאי בשר, ישבו מול האותיות המחכימות במבט בוהה. המלמד נאלץ ללא הרף לנתק אותם מחלומות בהקיץ, מעיסוק בהבלי הבלים, להאיר עיניהם ולטעת בלבם אהבת תורה. ובנוסף לעבודתו הקשה בזעת אפיים, התפלל עליהם תמיד שיזכו לקלוט ולהבין את ערבות התורה ומתיקותה. מדי פעם היה אביהם הכפרי, עובר על ידם, בלכתו מן הדיר אל לול העופות וחוזר חלילה, ומטה אוזנו אל המלמד ובניו. וכשנדמה לו כי מתרשלים הם, פנה אל ר' יענקל: בשוט למד אותם! מה הם רוצים? לגדול בורים כמוני...

עכשיו בתום ה"זמן" ארז יענקל את מעט המטלטלים שלו, קיבל מעט צידה לדרך ושכר-מלמדות עבור הקיץ, ונפרד מתלמידיו

ירושלים של אז...

הפגנה ומחאה ברחוב מאה שערים לפני ארבעים שנה. כל היודע על איזה נושא התמקדה המחאה וכל אלה שמזהים את הדמויות בתמונה, מוזמנים להתקשר לטלפון המערכת 050-4106923 ובעזרת ה' נפרסם את הפרטים בפעם הבאה.

מבט לאירועי השבוע המשך מעמוד ראשון

ברצוני להביע את עניות דעתי שמחד גיסא עלינו לנקוט בכל אמצעי הזהירות (עטיית מסיכה, הרחקות וניקוי הידיים בחומר מחטא) ומאידך גיסא אל לנו להעביר ביקורת פומבית על חוגים מסויימים שרבותיהם החליטו שלא לנהוג בכל אותם אמצעי הזהירות. ביקורת שכזאת משחקת לידיהם של שונאי הדת ובכלל מי אנו שנתיימר להבין יותר מרבני ואדמורי אותם החוגים. ויהי רצון שעוד לפני ששורות אלו יודפסו, ויכוח זה לא יהיה רלוונטי כי מייד תחלוף המגיפה ותבוא רפואה ותשועה לכל עם ישראל.

138 זכר-אלוף

המטבע המבורך - המשך מעמוד קודם

הושיט ידו לשלום עליכם, בעוד על ארשת פניו המביעה נכבדות מרחף חיוך קל. "הב לי את המטבע", אמר הנגיד, "וקח את זה".

"ארבעת אלפים רובל..." אמר משרתו של הנגיד כלאחר יד.

כמו בחלום ראה יענקל את המטבע יקר-הערך עובר מידו לידי הנגיד, והוא נשאר על עמדו מחזיק מעטפה עם סכום אדיר של ארבעת אלפים רובל.

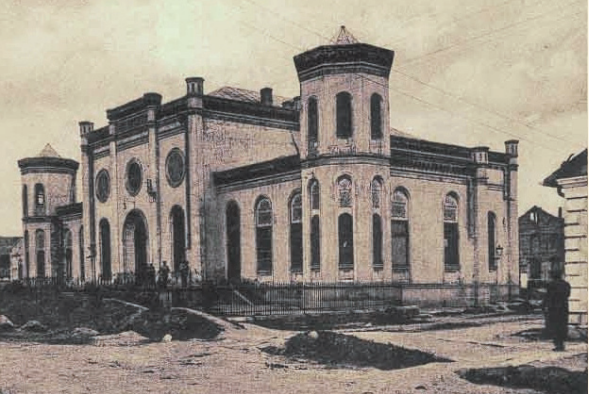
לרגע התבלבלו חושיו והוא שכח לאן עליו לשים פעמיו. מה עליו לעשות עכשיו?! והנה הבזיקה מחשבה בראשו: עדיין נמצא אתה כאן בצל הקודש, היכנס אצל הרבי וספר לו את אשר ארע עמך!

לא היית אמור למכור את המטבע. אבל הדבר כבר נעשה, וצריך רק להשתדל לתקן

ראשית דבר הניח ר' יענקל אלפיים רובל על שולחן הרבי. מחצית מן הסכום שקיבל עבור המטבע. אחרי כן החל לספר במילים מגומגמות על המטבע המבורך שנשמט מידיו שלא ברצונו.

קולו החריש של הצדיק נגע באזניו במעין גערה: לא היית אמור למכור את המטבע. אבל הדבר כבר נעשה, וצריך רק להשתדל לתקן. ובכן, הבאת לנו סכום גדול מאד כפדיון. אנחנו נשתמש בו לדבר שבצדקה. הסכום יועד עבור יסוד בית כנסת, ובזכות זו לא תאבד את ברכת העושר.

וכן היה, ממלמד כפרי עני הפך רבי יעקב לנגיד עשיר ונכבד. אבל העשירות המופלגת לא טישטשה את רוחו השפלה, וידיו ולבו פתוחים היו לכל. כי עשירות זו, מברכתו של הרבי, השפיעה טובה בגשמיות וברוחניות.

בית הכנסת בעיירה צ'ורטקוב שהייתה ענף מענפי רוז'ין

אותו, כאשר כל אחד מהם מנסה לעורר תשומת לבו, למשוך אותו לפינה שקטה כדי לקיים משא ומתן לרכוש ממנו את המטבע החשוב. אבל המלמד הביט בכל אלה המצפים למוצא פיו, אנשים שמימיו לא עמד במחיצתם, וחייך בענווה, מבטו מושפל כתמיד, והמטבע אחוז בחזקה ביד מימיו.

נו, מה אתה אומר? המחירים הסוחורים סביבו בלבלו אותו כליל, אבל גם במבוכתו ידע כי הוא מחזיק חפץ יקר ערך לאין ערוך, ועליו לשמור עליו מכל משמר, לא להתפתות להמיר אותו אפילו תמורת כל הון דעלמא!

ר' יענקל פילס לו דרך בין הצובאים עליו אל עבר שער החצר, הוא כבר כמעט הצליח לחמוק מכל הסוחורים כאשר לפתע הגיע אליו מישוהו בבקשה: הנגיד אורנשטיין חפץ לומר לכם דבר מה! ר' יענקל הביט על השליח ונשאר תקוע במקומו, אבל זה לא נתן לו לשקוע בהרהורים. "להזדרז, להזדרז", אמר לו בטון של פקיד בבית נגיד, "אי אפשר לתת לנגיד לחכות, זמנו יקר!".

כך נגרר המלמד בעל כורחו אל הנגיד, וזה

כמו נפתחו חרצובי לשונו החל ר' יענקל לספר כי ימים רבים נכסף להגיע הנה, והנה בשנה זו, לאחר קיץ ארוך של מלמדות אצל ילדי כפרי, החליט כי אם לא עכשיו אימת... ולאחר שחילק את המעות שקיבל עבור ה"זמן" והקציב מנה מועטת עבור בני הבית נשאר בידו רק מטבע אחד. ר' יענקל שלף מכיסו רובל-כסף בודד. "הנה את זה הבאתי לרבי לפדיון נפש... אכן מתנתני דלה אבל ניתנת היא מלב נרגש מלא רצון לתת יותר..."

הרבי קיבל מידיו את הרובל, החזיקו בידו זמן מה, שפתיו נעו, ולאחר מכן פקח את עיניו, הושיט את הרובל בחזרה לכוונו של המלמד שנבהל עד עמקי נפשו: מדוע מחזיר לו הרבי את המטבע שנתן לו בלב שלם?!

אבל עוד הוא מתיסר בשרעפיו שמע את קולו הלוחש של הרבי: קח את המטבע, בעזרת השי"ת הוא יביא לך ברכה גדולה והצלחה.

אבל גם במבוכתו ידע כי הוא מחזיק חפץ יקר ערך לאין ערוך, ועליו לשמור עליו מכל משמר

ברכה מפורשת לברכה והצלחה, מפי הצדיק, לא היתה מעשה שבכל יום. אוחז בידו את המטבע שהיתה כבר בידי הרבי, יצא ר' יענקל נרגש ונסער, הוא פנה אל עבר המדרגות, לצאת לדרך הביתה.

אבל עוף השמים כבר הולך את הקול. חסידים נגידים, סוחורים, ששמעו את המעשה הבלתי שגרת, החלו לטטוש עיניים אל עבר המטבע המבורך.

לפתע פתאום הפך המלמד העני למושא מרכזי ב"חצר". מעגל של גבירים הדורי-לבוש הקיף

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנוי מרומים ב' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.